

Tillaga að breytingu á Svæðisskipulagi Miðhálandis Íslands 2015 vegna skálasvæðis í Geitlandi og ísganga í Langjökli, Borgarbyggð

Lýsing

Desember 2014

Inngangur

Sveitarstjórn Borgarbyggðar samþykkti 10. október 2014 að óska eftir að Skipulagsstofnun geri breytingu á Svæðisskipulagi Miðhálandis Íslands 2015 til samræmis við fyrirbyggjandi lýsingu tillögu að breytingu á Aðalskipulagi Borgarbyggðar 2010-2022 vegna ísganga í Langjökli. Í erindi Borgarbyggðar dags. 24. október 2014 kemur fram að sveitarstjórn stefnir að samhliða málsmeðferð skipulagsbreytinga á aðal- og deiliskipulagi vegna ísganganna.

Þar til landsskipulagsstefna hefur leyst svæðisskipulag miðhálandisins af hólmi er Skipulagsstofnun heimilt að gera breytingar á svæðisskipulaginu til samræmis við tillögur að breytingu á aðalskipulagi, „þegar breytingin felur ekki í sér nýja stefnumörkun um landnotkun“. Að mati stofnunarinnar samræmist fyrirhugað breytingartillaga meginstefnu svæðisskipulagsins en kallar á breytingu á ákvæðum í kafla 3.5.3 í greinargerð svæðisskipulagsins.

Lýsingin er unnin af Skipulagsstofnun sbr. 4. tli. bráðabirgðaákvæða skipulagslaga og 2. mgr. 6. gr. laga um umhverfismat áætlaða.

Viðfangsefni

Breytingartillagan tekur til breyttra ákvæða um skálasvæðið, Geitlandsskála, í kafla 3.5.3 í greinargerð svæðisskipulagsins. Auk skála við Geitland verði einnig gert ráð fyrir móttöku ferðamanna í ísgöngum í jöklinum, með aðkomubelti frá skálanum. Jafnframt verða sett ákvæði um útfærslu og starfsemi tengda ísgöngunum. Breytingin hefur ekki áhrif á útfærslu gildandi svæðisskipulagsuppráttar.

Í vestanverðum Langjökli rétt norðan Geitlandsjökuls, í u.þ.b. 1260 m hæð yfir sjó, er áformað að vera með móttöku ferðamanna í ísgöngum og íshellum sem þegar hafa verið grafin að hluta í jökulinn. Ferðamannastaðurinn verður inni í jöklinum. Fyrirhugað er að vera með ferðir í ísgöngin á truckum/snjóbílum frá skálasvæðinu við Geitland stóran hluta ársins. Gert er ráð fyrir stuttri viðvöl ferðamanna í göngunum þar sem boðið verður upp á fræðslu, viðburði og veitingar, en hvorki er gert ráð fyrir gistingu né matseld á staðnum. Að jöklinum er ekið um núverandi veg sem liggur af Kaldadalsvegi að jökulröndinni við Geitlandsskála og áfram um aðkomubelti á ísnum frá jökulrönd upp að ísgöngunum.

Samkvæmt kafla 3.5.3 í greinargerð gildandi svæðisskipulags er skálasvæðið við Geitland skilgreint með eftirfarandi hætti: „Á svæðinu er skáli í eigu Langjökuls hf., nýttur í tengslum við vélsleðaferðir um Langjökulssvæðið. Skálinn var settur niður til bráðabirgða skv. leyfi frá Skipulagi ríkisins og er fyrst og fremst hugsaður sem afdrep fyrir vélsleðamenn en ekki fyrir gistingu. Að skálanum er tiltölulega stutt leið úr byggð og ákjósanlegur tengivegur að jöklinum. Mögulega matsskyld framkvæmd skv. 6. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum.“ Ísgöngin eru á svæði sem skilgreint er sem náttúruverndarsvæði í svæðisskipulaginu.

Tengsl við aðra áætlanagerð

Framkvæmdir við gerð ísganga í Langjökli voru tilkynntar til Skipulagsstofnunar til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt lögum nr. 106/2000 árið 2012. Ákvörðun Skipulagsstofnunar frá 15. febrúar 2013 um að framkvæmdin skuli ekki háð mati á umhverfisáhrifum má nálgast á eftirfarandi vefslóð. Sjá <http://www.skipulagsstofnun.is/media/attachments/Umhverfismat/943/201206080.pdf>

Í gildandi aðalskipulagi Borgarbyggðar nýtur þessi hluti Langjökuls hverfisverndar (H15) vegna útivistar. Auglýst hefur verið lýsing vegna tillögu að breytingu á aðalskipulagi Borgarbyggðar þar sem afmarkað verður afþreyingar- og ferðamannasvæði á Langjökli vegna ísganganna. Jafnframt hefur verið auglýst lýsing vegna deiliskipulagstillögu. Sjá <http://www.borgarbyggd.is/starfsemi/skipulagsmal/>.

Að mati sveitarstjórnar Borgarbyggðar samræmist móttaka ferðamanna á jöklinum markmiðum Ferðamálaáætlunar 2011-2020, þar sem stefnt er að því að auka arðsemi atvinnugreinarinnar með fjölgun ferðamanna, sérstaklega á lágönn.

Frekari gagnaöflun

Ekki er gert ráð fyrir að afla frekari upplýsinga eða gagna vegna svæðisskipulagsbreytingarinnar en þegar liggja fyrir vegna lýsingar tillögu að aðalskipulagsbreytingu, lýsingar deiliskipulagstillögu og tilkynningar framkvæmdarinnar samkvæmt lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Umhverfismat

Eins og að framan greinir voru framkvæmdir við ísgöng tilkynntar til Skipulagsstofnunar til ákvörðunar um matsskyldu árið 2012. Umhverfismat svæðisskipulagsbreytingarinnar mun byggja á þeim gögnum sem komu fram við þá málsmeðferð.

Umhverfi og aðstæður á skipulagssvæðinu

Sunnanverður Langjökull er skilgreindur sem náttúruverndarsvæði í svæðisskipulagi miðhálandisins, en samkvæmt svæðisskipulaginu ná náttúruverndarsvæði yfir mikilvægustu og merkustu náttúruinjar hálandisins. Langjökull tilheyrir jafnframt verndarheild samkvæmt svæðisskipulaginu sem spannar landsvæðið milli vega um Kaldadal og Kjöl. Eitt svæði í nágrenni þess svæðis sem breytingin nær til er friðlýst samkvæmt náttúruverndarlögum, en það er Geitland. Langjökull fellur jafnframt undir skilgreiningu náttúruverndarlaga nr. 44/1999 á ósnortnum víðernum.

Landslag á vesturenda Langjökuls ber þess merki að jökullinn er ekki mjög brattur og hækkar nokkuð jafnt og þétt en í jaðri hans er móbergsstapinn Geitlandsjökull mest áberandi.

Á því svæði sem breytingin tekur til er stunduð útivist og ferðamennska, einkum jöklaferðir á vélknúnum ökutækjum og gönguferðir við jökuljaðarinn.

Þættir sem líklegir eru til að valda áhrifum

Þeir þættir framkvæmda sem taldir eru hafa áhrif á umhverfi og stefnu Svæðisskipulags Miðhálandis Íslands, bæði á framkvæmda- og rekstrartíma eru:

- Mannvirkjagerð (ísgöng, ís úr göngum, inngangsmannvirki).
- Umferðarleiðir á jöklinum og umferð ökutækja að íshellinum.
- Úrgangur frá ferðamannastaðnum.

Áhrifasvæði fyrirhugaðra framkvæmda, bæði á framkvæmdatíma og á rekstrartíma ræðst af eftirfarandi:

- Bein áhrif framkvæmda á jökulinn
- Áhrif á landslag og víðerni
- Áhrif á hljóðvist
- Áhrif á grunnvatn
- Áhrif á heilsu og öryggi

Umhverfisþættir

Eftirfarandi umhverfisþætti er fyrirhugað að fjalla um í umhverfismati svæðisskipulagstillögunnar:

- **Landslag og víðerni.** Mannvirki á jökli og umferð vélknúinna farartækja til og frá ísgöngum kunna að hafa áhrif á landslag og víðerni.
- **Vatnsgæði.** Meðhöndlun efna og úrgangs vegna móttöku ferðamanna í ísgöngunum og umferð um jökulinn kann að hafa áhrif á vatnsgæði.
- **Landnotkun.** Mannvirki á jöklinum og umferð til og frá ísgöngunum kunna að hafa áhrif á upplifun ferðamanna og útivistarfólks.
- **Hljóðvist.** Hávaði af umferð ökutækja kann að hafa áhrif á upplifun útivistarfólks.

Viðmið og vægiseinkunnir

Við umhverfismat fyrirhugaðra breytinga á Svæðisskipulagi Miðhálandis Íslands verður lagt mat á hvort líkleg áhrif teljast jákvæð eða neikvæð með tilliti til breytinga frá grunnástandi umhverfisins, samlegðar með öðrum framkvæmdum og samræmis við meginstefnu svæðisskipulagsins.

Ferli skipulagsbreytingarinnar

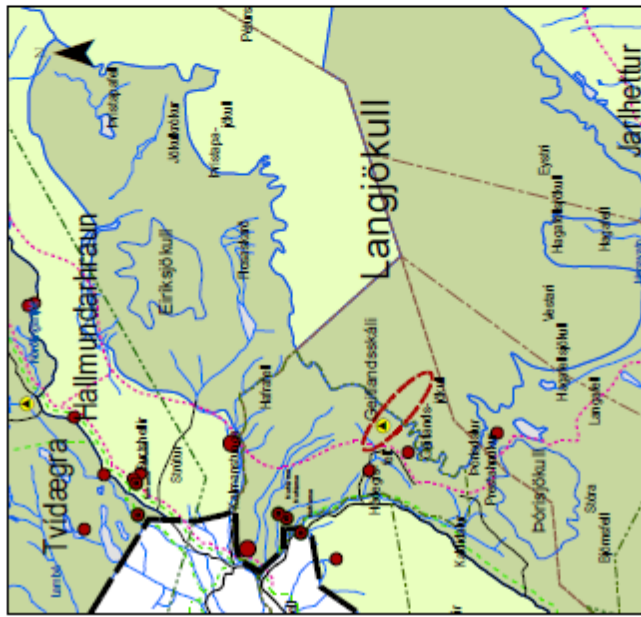
- Erindi Borgarbyggðar þar sem óskað er breytingar á svæðisskipulagi miðhálandisins vegna ísganga í Langjökli dags. 24. október 2014.
- Vinnsla lýsingar hjá Skipulagsstofnun, nóvember/desember 2014.
- Lýsing send umsagnaraðilum 30. desember 2014 með ábendingafresti til 15. janúar 2015.
- Vinnsla tillögu og umhverfisskýrslu hjá Skipulagsstofnun janúar/febrúar 2015.
- Auglýsing tillögu og kynning fyrir umsagnaraðilum um miðjan febrúar með 6 vikna fresti til athugasemda.
- Afgreiðsla tillögu til staðfestingar umhverfis- og auðlindaráðherra í apríl 2015.
- Frestur ráðherra til að staðfesta er 3 mánuðir.

Umsagnaraðilar

Lýsing og tillaga ásamt umhverfisskýrslu verða kynnt eftirtöldum umsagnaraðilum: Borgarbyggð, Bláskógabyggð, Grímsnes- og Grafningshreppi, Húnavatnshreppi, Umhverfisstofnun, Veðurstofu Íslands, Ferðamálastofu, Samtökum ferðaþjónustunnar, Vegagerðinni, Heilbrigðiseftirliti Vesturlands, Heilbrigðiseftirliti Suðurlands, Mannvirkjastofnun og Þingvallanefnd.

Breyting á Svæðisskipulagi Miðhálandis Íslands 2015

Vegna skálasvæðis í Geitlandi og ísganga í Langjökli, Borgarbyggð

Staðfest Svæðisskipulag Miðhálandis Íslands 2015

Grunnupplýsingar

- Mörk skipulagsbreytingar
- Mörk svæðisskipulags miðhálandis
- Mörk sveitarfélaga
- Sýslumörk

Vernðarsvæði

- Náttúruverndarsvæði
- Almenn verndarsvæði
- Svæði á náttúruninjaskrá
- Merkar forminjar

Þjónustustaðir ferðamanna

- Jökurmjóstöðvar
- Skálar
- Fjallaþel

Samgöngur

- Stofnvegir
- Tengivegir
- Aðalfjallvegir
- Fjallvegir
- Einkavegir og aðrar ókuleðr
- Fyrirhugaðir aðalfjallvegir
- Fyrirhugaðir fjallvegir
- aðrir vegir dreifbýli
- Megingönguleiðir
- Helstu reiðleiðir
- Flugvellir

1:350.000

30.12.2014